

Tere, Andke mulle palun kannatust inimene olla! See, mida te praegu loete, on minu kolmas katse inimesteni tuua ühe suurema ja tegelikult väga labase probleemi olemus, mis hakkab meid kõiki kimbutama uuest aastast. Imelikul kombel ei ole ma selle teema arutlust kusagilt kuulnud-lugenud. Kui ka seekordne katse jookseb tühja, siis ma lihtsalt loobun ja pean leppima sellega, et inimesed ongi lambad. Või noh – tegelikult päris ei ole ka – ajumaht on neil kordades väiksem ja määgivad tunduvalt rohkem.

Kirjutasin nädalavahetusel selle murettekitava asja olemuse kohta ühe arvamusaloo kolmanda isiku võtmes ja üritasin toda postitada Delfisse, milleks eelnevalt olin registreerinud ennast ka „rahvaajakirjanikuks“. Paraku – peale pooltteist tööpäeva ehk siis 36 tundi ei tulnud sealt mingit tagasisidet ning kuna asi pole selline, millega oodata tasuks, saatsin asja kahele Õhtulehe arvamustoimetajale. Jälle kaevu. Tegelikult olin ma juba käega löömas, aga saades eile postkasti majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi vastavasisulise üllitise ja täna leides eest Eesti Energia nimelise lambakarjuse manitsuskirja, proovin ma viimast korda veel. Järgneb jutuke, mille kirjutasin ja mida üritasin Delfisse saada:

Peeruvälge kügeleva siili heietused.

Sellest on juba sajandeid möödas, kui sai oma suumulk lahti tehtud peale pikaleveninud jälgimist, kuidas üks suur, tugev, aga samas arutu Eesti mees head lauamaterjali pilbasteks tagus. Nüüd – hulk aastaid hiljem, uudistades siit rohujuure tasandilt ümberringi toimuvat, ei saa ma jälle mitte vaiki olla. Ja kusjuures asi ei puuduta üldse mitte hiljuti lahvatanud valitsuse usalduskriisi. Oh ei - asi on ühes märksa hullemas probleemis, mida karjamentaliteedis elav eestlaskond ilmselt endale teadvustanud ei ole.

Vahemärkuseks veel neile, kes peaksid mäletama ja nüüd ironiseerivad, et sa oled ju vahepeal ka suu lahti teinud ja kraaksunud, et „Maksa kaardiga!“. See farss jäägu loomasõber Tarmo südametunnistusele. Ainult tema teab, millise summa eest oli ta nõus seda inimkonda kahjustavat etendust läbi viima. Siilide tegelik soovitus on, kui vähegi võimalik, mitte maksta kaardiga ja hoida käepärast vähemalt kuu kulutuste jagu sularaha. Pankade otsene seos majanduskriisi tekkimises on omaette teema ja nõuab eraldi käsitlemist, kuigi paralleelse saab tõmmata ka selle valdkonnaga millele teie tähelepanu nüüd juhtida tahan.

Aga räägime siis lõpuks asjast ka. Et enamusele ikka kõik arusaadav oleks, toon kõigepealt ühe lihtlabase näite. Võtame kaks pudelit veini. Ühe odava lauaveini ja teise mingi hirmkalli aastakümnete vanuse margiveini. Tõmbame pidulikult neil punnid maha ja – kallame nad siis orkestrihelide saatel ühte anumasse – olgu selleks kasvõi kolmeliitiline purk – tühjaks.

Nüüd on meil väga lihtne ülesanne – pakkuda sealtsamast anumast janustele keele- ja meelekosutust. Aga ikka nii, et kelle rahakott kannatab, see saaks seda kallist ja hääd kraami, kelle rahakott on õhem, sellele siis seda odavamat joovastavat keelekastet. Võimatu, ütlete!? Aga kuidagi peab see ju võimalik olema, sest täpselt sedasama asja hakatakse uuest aastast teie kõigiga tegema. Kõik te hakkate ostma ühest ja samast traadist voolavat elektrit mitme erineva hinnaga. Ainuke asi, mis teid praegu morjendab ja millest te täieliselt aru saate, on see, et avatud turu tingimustes läheb elekter miskipärast kallimaks. Olgugi, et Eesti toodab rohkem elektrit, kui ise ära kulutada jõuab ja vabaturu seaduste järgi, kui nõudlust pole, peaks hind hoopis langema. Ka see on üks paljudest küsitavustest seoses elektripoliitikaga Eesti riigis, aga las see praegu olla. Küsimus on hoopis selles, kuidas saab ühes õigusriigis tarbijale riiklikul tasandil või siis vähemalt riigi mahitusel pähe määrada kaupa, milles tarbija ei saa päris kindel olla, et ta just selle kauba saab, mille eest maksab? Tarbijakaitseamet, aeeee!!!

Kui ühte tänavasse tuleb üks ja ainus elektrikaabel, millest üks majaomanik saab elektrit odavama – paketi põhise hinnaga ja teine maksab näiteks vastavalt „börsihinnale“, siis kuidas saab see odavama elektri eest maksja kindel olla, et ta ei kuluta hoopis seda kallimat, naabrile mõeldud elektrit? Jah, vahet näiliselt pole – ta maksab ju niikuinii odavamat hinda, aga kuidas suudab ta oma hinges jääda ausaks? Kuidas suudavad ausaks jääda need „ettevõtjad“, kes villivad ühest avatud loksuvast purgist erinevate siltidega ja erineva hinnaga veine? Kuidas riik üldse lubab sellist käitumist oma alamate suhtes? Seda enam, et Eesti Energia on ju veel riiklik monopol. „Rohelise energia“ müügiga on seda trikki tehtud juba aastaid. Imekspandavate asjade nimekirja Eesti riigis ainuüksi elektrialaselt saaks kärmelt lisada veel kasvõi näiteks maksu maksustamine maksuga (elektriaktsiisimaksule käibemaks otsa) või siis elektri edastustasu sõltuvuse tarbitavast kogusest. Jah, elektriliinidel on omad hoolduskulud, aga kindlasti ei sõltu need nii suuresti – kui üldse - seda läbinud voolu hulgast.

Loomulikult pole see praegune valitsusvastane usalduskriis, mis on hetkel päädinud Harta 12-ga, tekkinud tühja koha peale, aga kullakesed – needsamused tabavalt nimetatud poliitilised ebardid on ju teid valitsenud juba aastaid ja aastaid. On väga kahju, et teie silmad avanevad alles siis, kui oma king hakkab varbaid pigistama. Ja oleks veel rohkem kahju, kui te nüüd selle valitsuse lintsimise peale, kelle taldu olete lakkunud aegade algusest saadik, kulutaksite

kogu oma auru ja jätaksite tähelepanuta selle tumeda tuleviku, mis praeguse seisuga jõuab kätte juba vähem kui kahe kuu pärast.

Tõsi – teie valitsejad ei hooli teist – kui oleks hoolinud, ei lubaks nad sellist sõnaotseses mõttes spekulatsioonidele elektrihinnaga või vähemalt oleks avanud elektriturul suvel, kui sellest johtuv hinnatõus poleks nii räigelt jalgu altlööv. Paraku on ka valitsejad kõigest inimesed, kellele oma särk ikka ihule lähemal ja kelle arvukad sõbrad vaja riigipirukast läikivakarvaliseks nuumata.

Öeldakse, et iga rahvas väärib oma valitsust. Seetõttu tundub teil veel lootust olevat, sest tegelikult pole te ju ise päris kõiki neid valitsejaid valinud. On parteide nimekirjad ja on „valijameeste“ president. Seega oleks nagu vara veel rahvast oma hädades süüdistada, aga ma pelgan, et kui seesamune rahvas saaks valida nii igat riigikogulast kui ka presidenti, ei muutuks sellest suurt midagi, kuni domineerivad inimesed, kes ennast teistest paremaks peavad. Ja neid on eestimaalaste seas massiliselt. Mida tahtagi alaväärsuskomplekside käes vaevlevalt väikerahvalt. Hingesuurus tuleb kas koos kannatuste või stabiilsusega. Stabiilsusest on aga asi veel kaugel. Ehk siis need kaasaja kannatused parandavad asja ning praegune olukord, kus eestlane on enamasti eestimaalasele hunt, tasapisi muutub? Ei me ette tea.

Senikaua, kuni leidub neid, kes arvavad, et nad on lihtsalt sellepärast paremad, kuna käivad näiteks Säätumarketi asemel Rimis, loevad Õhtulehe asemel Postimeest, kuuluvad Keskerakonna asemel Reformierakonda ja/või kasutavad näritud õunalogoga tehnikat – keskmisest kõrgema palga saamist (just nimelt saamist, mitte teenimist pean ma silmas) pole vaja mainidagi, ei lähe maailm iseenesest paremaks, sest just nemad on need „edumeelsed“, kes on lasknud siia oma vaikival nõusolekul minna asjadel niikaugemale, nagu nad läinud on.

Mitte, et Rimi, Postimees, Apple tooted või priske palk halvad oleksid. Kaugel sellest. Aga miskipärast muudavad nende asjade maitsed kardinaalselt kasutajate suhtumist oma liigikaaslaste vastu. Ja paluks kohe mitte tagajalgadele tõusta. Jutt käib siiski loodetavasti vähemusest, kuid kahjuks silmapaistvast vähemusest. Pealegi pole see ainult Eesti probleem. Mis maailmarahust me saame rääkida, kui leidub idioote, kes patenteerivad omakasuhimus ümmarguste nurkadega riskülikut või lehekülje keeramise animatsiooni, või mis veel hullem, kui leidub ametnike, kes selliseid asju patenteerida lasevad. Sellega võrreldes on samast traadipaarist saadava „erineva“ elektri müümine veel kõrgem pilootaž ja

võib tunduda kõikidele füüsikatundides viilinud isenditele täiesti normaalsena.

Arvestades eeltoodut ja paljusid teisi faktoreid veel, on hetkel küll ülimalt ebasobiv aeg praeguseid valitsejaid minema kihutada. Laske neil vastutada. Sundige neid vastutama. Selle asemel, et päästa neid kergekäeliselt vastutusest neid ametist tagandades, on viimane aeg neilt nõuda, et lõppeks inimeste lollitamine. Algatuseks klattigu kasvõi seda „avatud elektrituru“ asja. Nad võivad ju väita, et teistes riikides tehakse ka nii ja mujal lihtsalt on juba ammu nõnda kombeks. Kuid samas - mõnes kohas on kombeks vargal käsi maha raiuda. Miks siis seda kommet meie maal ei rakendata? Kas silmatorkavalt palju poliitikuid peaksid kandma käeproteseese? Ja üldse – Eestimaal on ainuke koht, kus eestimaalased saavad oma kommete järgi elada. Miks peaks te võtma kombeid ja seadusi üle teistelt, kui need teile anatoomiliselt ei sobi? Iga maa rahval võiks olla enda maalapil õigus elada oma tõekspidamiste, kommete ja seaduste järgi. Loomulikult harmoonias naabritega – niihästi-halvasti, kui see võimalik on. Aga kui hästi tahta, küll see siis ka hästi välja tuleb.

Näeh – olen juba pikalt siia heietama jäänud ja heietaks muudkui veel ja veel, sest huvitaval kombel siit maast ja madalalt vaadates hakkab silma nii mõndagi, millele ka vastused kenasti kõrval riburada pidi olemas on, aga mida ilmselt Toompeal ei märgata ja vaevalt, et praegune koosseis kunagi ka märkama hakkab. (õnneks pole valimised enam mägede taga. ;) Kuid kuna mu käpad hakkavad klahvide sõtkumisest pisut tõntsiks jääma ja palju targutada pole samuti ilus, tõmbangi otsad kokku. Ega tegelikult ma muud ju öelda ei tahtnudki, kui et – „Ärgake, eestimaalased!“

Mina lähen nüüd talveund magama ja loodetavasti, kui kevadel ärkan, suudate teiegi rõõmu tunda mitte ainult kõrgemas kaares käivast soojaarveid vähendavast päikesest, vaid jaksate märgata ka linnulaulu, veesulinat ning tärkava rohu lõhna.

23.11.2012. a.

Hääde soovidega, teie Siil Põõsast.